

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

Muistiliitto suhtautuu positiivisesti lain tarkoitukseen edistää tuotteiden ja palveluiden esteettömyyttä ja siten parantaa jokaisen, myös muistisairaiden henkilöiden, mahdollisuuksia käyttää yhdenvertaisesti tuotteita ja palveluita. Muistisairaus on etenevä neurologinen sairaus, joka rappeuttaa aivoja ja vaikuttaa kognitiiviseen toimintakykyyn. Lähimuistin heikkeneminen on yksi keskeinen oire, mutta sen lisäksi sairauteen liittyy usein myös muun muassa hahmottamisen vaikeuksia. Muistisairaiden määrän lisääntyessä esteettömyydestä ja saavutettavuudesta hyötyvien määrä kasvaa entisestään.

Muistiliitto pitää esteettömyysdirektiiviä ja sen toimeenpanoa hyvin tärkeänä osana YK:n vammaisyleissopimuksen periaatteiden ja veloitteiden toteuttamisessa. Muistiliitto on kuitenkin huolissaan siitä, että direktiivin hyvät tavoitteet voivat jäädä toteutumatta, mikäli kansalliseen implementointiin ei panosteta riittävästi. Direktiivin arvioinnissa YK:n vammaisopimuksen huomioiminen on jäänyt puutteelliseksi. Lakiesityksen vaikutusarvioinnin näkökulmasta on myös haasteellista, että esityksessä viitataan useassa kohdassa olemassa olevaan sääntelyyn, mutta esityksestä ei käy selkeästi ilmi kattaako aiempi sääntely esteettömyysdirektiivin mukaisen esteettömyyden.

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana on keskusteltu valvontakokonaisuuden järjestämisestä.

Valvontakokonaisuus on kuitenkin tässä vaiheessa osin avoin.

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa valvontaan kokonaisuudessaan.

Miten tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden valvonta olisi tarkoituksenmukaista järjestää?

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi valvontakokonaisuus ei hahmotu kokonaisuudessaan ja se koostuu useasta eri toimijasta. Muistiliitto näkee tärkeänä, että kuluttajille suuntautuvaan neuvontaan ja ohjaukseen, ja sen selkeyteen kiinnitettäisiin huomiota jo lain valmisteluvaiheessa.

Muistiliitto näkee tärkeänä, että esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpano varmistetaan turvaamalla viranomaisten riittävä osaaminen ja resurssit. Muistiliitto yhtyy esityksiin, siitä että yksi ministeriö ottaisi vastuulleen kokonaisuuden tarkastelun määräajoin ja mahdollisen raportointivastuun EU:n suuntaan.

Lausunnonantajia pyydetään kommentoimaan erityisesti palvelujen valvontaa (esitysluonnoksen luku 4.2.6, sivut 83, 85 – 87), kun digitaalisten palvelujen valvonta on tarkoitus keskittää edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikköön. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaaliseen mediaan pääsyn valvontaan sekä liikennettä koskevien esteettömyystietojen esittämisen valvontaan (laki liikenteen palveluista).

Muistiliitto yhtyy näkemyksiin siitä, että kuluttajan näkökulmasta toimintaketjun (valvonta, valitus) on oltava mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä. Kuluttajalle tulee tarjota yksi yhtenäinen valitusreitti ns. yhden luukun periaatteella.

Erityisesti tuotteiden markkinavalvonnan järjestäminen on esityksessä vielä avoin. Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksenä alla esitettyihin (esitysluonnoksen luku 4.2.6.3, sivut 84-85) vaihtoehtoihin markkinavalvonnan järjestämisestä.

-

Valmistelussa on ollut esillä erilaisia vaihtoehtoja:

-

Rakennettu ympäristö

Esteettömyysdirektiivin vaatimukset rakennetulle ympäristölle on esitetty esteettömyysdirektiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisesti, onko rakennetun ympäristön täytettävä liitteessä III vahvistetut esteettömyysvaatimukset. Tässä vaiheessa esitetään, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei otettaisi mukaan tähän esitykseen vaan sen soveltamisesta päätettäisiin myöhemmin (ehdotus esitysluonnoksen sivuilla 92-94). Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti siitä:

- Miten esteettömyysdirektiivin soveltaminen palvelun tarjoajan vastuulla olevaan rakennettuun ympäristöön konkreettisesti edistäisi esteettömyyttä ja kuinka laajamittaiseksi arvioitte vaikutukset rakennetun ympäristön esteettömyyteen?**
- Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esteettömyysdirektiivin soveltamisella rakennettuun ympäristöön olevan palvelun tarjoajalle? Kuinka suuren osuuden esteettömyysdirektiivistä aiheutuvista kokonaiskustannuksista ne muodostaisivat?**

Muistiliitto katsoo, että rakennetun ympäristön esteettömyys kuuluu osaksi esteettömiä palveluita ja on kiinteä osa esteettömyysdirektiivin tavoitteiden saavuttamista.

Muita huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi tuodaan esille, että digipalvelulain voidaan katsoa kattavan kaikille asiakkaille digitaalisesti tarjottavat palvelut, kun taas esteettömyysdirektiivin soveltamisala sisältää rajauksen kuluttajille tarjottavista pankkipalveluista. Esteettömyysvaatimusten soveltamisesta rahoitus- ja pankkipalveluihin tarvitaan lisätietoja sillä vahvan sähköisen tunnistautumisen esteettömyyteen liittyy edelleen haasteita jotka tulisi ratkaista.

Teiska Minna
Muistiliitto ry